

De shift naar rustiek hout

Het voorbije decennium is er een klaar te onderscheiden verschuiving van het gebruik van mooi hout voor parket, naar meer rustiek hout. Wie vroeger een eerste keus of 1 bis kocht, vindt nu toch al meer in de knoesten en de spleten zijn gading.

Commercieel is dat allemaal goed en wel en financieel is een parket met knoesten doorgaans gunstiger. Het schuift echter allemaal zo wat op, zodat wie vroeger graag een basis rustiek zag, nu naar een hele zware rustiek neigt. Zeg maar *qualité palette* of QF5 of *déclassé*. De rommel die vroeger zelfs niet verkocht werd en gebruikt werd om de droogovens warm te stoken.

Wat we nu doen is echt *cradle to cradle*, zei een houtverkoopster me ooit. We verwerken alles.

Ja, smaken verschillen en smaken veranderen.

Het verwerken van dergelijk zwaar rustiek hout, met zijn grote knoesten, barsten, kollaps en ander ongein, komt wel met een aantal technische eigenheden.

Zo is er de vraag of je met dergelijk onstabiel hout nog van enige vormstabiliteit kunt spreken. De vele knoesten gaan gepaard met gecompliceerd hout, wisselende draad en heel veel interne spanning. Als je zo een stuk hout schaaft, en dat is niet meer dan aan de 4 zijden hout wegnemen dat helpt de spanningen in de plank vast te houden, dan verander je de spanningsverhoudingen ervan. Dan kan het zijn dat die plank rond die knoest een andere vorm gaat aannemen.

Veel is dat niet, maar de toleranties, zoals die voortvloeien vanuit de machine-gegevens, zijn klein. De vervormingen kunnen dus groter zijn dan de toleranties toelaten.

Het kan ook zijn dat een plank plots banaan gaat staan na het schaven. Dat heeft te maken met een veranderde interne spanning en dat komt door de bewerking. (De interne spanning zelf kan een andere oorzaak hebben. Zoals een knoest maar ook slecht drogen.)

Risicanter wordt het, wanneer er niet alleen in lengte en dikte maatvastheid wordt verwacht, maar als er een visgraat of Hongaars punt wordt gevraagd; bij een visgraat zal je niet snel een verandering in de lengte krijgen, maar o wee als de breedte oncontroleerbaar verandert, zeker een risico als het om brede visgraatplanken gaat, dan word de plaatsing daarvan een ware nachtmerrie. Bij Hongaarse punten is het zo dat bij een vormverandering (bv. Een verbreding door zwellings), ook de hoek van de planken verandert. En dan krijg je klachten dat het geheel niet meer past en de hoeken niet gelijk zijn. Want niet elke plank werkt ook even veel. Logisch, maar voor een consument niet altijd meteen te begrijpen.

Veel plaatsers weten ook niet meer dat hout een hygroscopisch product is en dat de toleranties worden gemeten meteen na het machinaal bewerken. De externe invloeden nadien zijn daarin niet meegerekend. Plaatsers die gewoon zijn met perfect vormgegeven meerlagenparketten te werken kunnen hier dikwijls niet mee overweg.

Bovendien is het verwerken van dergelijk afvalhout, en ik mag het gerust zo noemen, geen sinecure. Sommige stukken kunnen door hun natuur gewoon niet goed verwerkt worden. En of we nu ettelijke tientallen procenten aan hout gaan weggooien omdat zij niet voldoen aan de toleranties, nee helaas. Want de klant ziet dat hout juist graag omwille van zijn wildheid. Dus proberen we er het beste van te maken, samen met een plaatsers die er op een berekend nonchalante manier mee om gaat.

Helaas buiten tolerantie. En zonder garantie.

We raden ook aan wat meer aan te schaffen dan nodig. Er zal wat afval bij zitten.

Karl Herrebout, september 2020